

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De Confessione Extrajudiciali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

quis non plectatur sine legitimo accusatore, *can. De manifesta, 2. q. 1. & c. 1. de Accusat.* accusator autem planè deficiat, ubi crimen solummodo incidenter & cum de eo non ageretur, in iudicium venit.

Verùm, licet ob allatam rationem ab solam incidentem ejus confessionem pœnæ Ordinariæ obnoxius de Jure non sit, eâ tamen puniri potest, si iudex, inflitutum novò processu, in criminofum ex officio inquirat, ut, in *c. Cum super cit.* cum Glossa, *V. Confessus*, sentiunt Parnormit. n. 7. Barbofa in *Select. num. 11.* & Gonzalez n. 4. suû hunc sensum defummentes ex *c. cit.* ubi Innocentius III. Canonicum, Simonia: crimen incidenter confessum, privavit officio & beneficio: quæ est pœna ordinaria Simonia: *c. De hoc 11. & c. Per tuas 37. de Simonia:* utique inflitutum contra confessum novò iudicio inquisitionis, Glossa *cit.* quàm probat Decius in *c. 1. de Except. num. 4.* & amplectuntur ceteri DD. teste Barbofa *l. cit.*

Neque cum ea pugnat; quòd *c. Quam sit 9. de Excess. Pralat.* clericus propter publicam confessionem delicti carnalis ordinariâ pœnâ suspensionis ab officio & beneficio punitus fuerit sine nova accusatione vel inquisitione; quia ita punitus fuit non tam ob delictum illud, quàm ob publicam jaclantiam & de illo gloriationem: de quo, utique minimè levi crimine testes depoluisse in iudicio, contra ipsum instituto, ex verbis *Si tibi constiteris*, desumunt iidem Barbofa in *c. Quam sit cit. n. 5.* & Gonzalez *l. cit. n. 11.*

30. Neque eidem adversatur, *c. Inquisitionis 21. de Accusat.* ubi relatò Innocentii III. perquam celebri rescripto; cum per viam Inquisitionis proceditur, Simoniacus: non pœnâ Ordinariâ depositionis, sed arbitrariâ afficiendus asseritur: nisi Simonia commissa esset in Ordine aut Beneficio obtento: cujusmodi non erat Si-

monia commissa in casu, *c. Cum super cit.* quia ista commissa fuit circa alterius electionem. Non, inquam, etiam hic reus adversatur; quia eò ordinariâ pœnâ impositio non prohibetur, cum proceditur per Inquisitionem, præsertim in crimine Simonia: Ecclesiæ imprimis petitorio & invito, *c. Si dominus 3. c. Tanta 7. & c. de Simonia*, sed solummodo petmittitur, ut, spectatis circumstantiis, pœnâ moderatio adhibeatur, Laiman. in *c. Cum super cit.* & Pirrhing ad hanc Rubricam, num. 18.

ARTICULUS II.

De Confessione Extrajudiciali.

SUMMARIUM.

31. Natura hujusmodi Confessionis.
32. Ea in Criminalibus iudicium facti ad torturam:
33. In Civilibus, adversariò presente & expressâ causâ facta plenè:
34. Secus semiplenè, aut minus probat;
35. Nonnullis casibus exceptis.
36. Eadem à moribundo facta & probata liberationem:
37. Non etiam obligationem in hactenus præjudicium plenè semper probat.
38. Aliquando vim legati aut fideicommissi habet.
39. Confessio Sacramentalis ulli usui non est in iudicio.
40. In hoc repertam Confessionis sicutdam usui esse, asserentium,
41. Et vera id negantium Opinio,
42. Eâ descripta peccata cadunt sub sigillum Sacramentale.
43. Vel saltem sub secretum Naturale.
44. Ejusmodi Scheda usum in iudicio non permittens.

Extra-

31. **E**xtrajudicialis Confessio est Eius, quod ab adversario intenditur, asseveratio extra iudicium facta: cuius, quod non ita deliberata esse præsumatur, minor, quam Judicialis arg. l. *Unica C. hic*: & non eadem semper, sed pro ipsius & causarum, quas concernit & circumstantiarum varietate, varia vis est.

32. Et in Criminalibus quidem causis extra iudicium, sive præsentis sive absente adversario, facta confessio non plenæ, & ad confessi condemnationem sufficientis probationis vim habet: sed iudicium duntaxat facit ad torturam: si non calore iracundiæ, aut aliâ temerè effusa, sed verisimilis & postea in iudicio legitime sit probata, ut ex c. *Olim 25. de Rescriptis* defumit Felinus n. 2. ubi & in c. *At si clerici 4. de Iudiciis n. 6.* à Regulari hac doctrina recedentes plures casus refert.

33. In causis autem Civilibus multum interest, an ea, adversario præsentis, vel absente, aliquâ, vel nullâ causâ expressâ, sit facta.

Primò enim, illò, vel ejus procuratore præsentis, & expressâ certâ causâ, v.g. quòd, ex causa emptionis ædium, vel mutui accepti, mille debeantur, facta, & per duos legitimos testes in iudicio probata, plenæ probationis vim habet; ut ex ea confessus adversario valeat condemnari, l. *Generaliter 13. in fine, C. de non num. pecun.* nisi ex circumstantiis, eam calore iracundiæ, l. *Quidquid 48. ff. de R. J.* vel errore factam, demonstratur, c. *Si cautio 14. de Fide instrum.* & l. *Cum de indobito 25. §. fin. ff. de Probat.* Perez in c. *hâc Rubr. n. 19.* & Pirrhing. *Rubric. cit. n. 36.*

34. Secundò, adversariò præsentis, sed sine causa: vel istâ quidem expressâ, sed illo absente facta, & legitimis testibus in iudicio comprobata, regulariter semiplenæ probationis vim habet, arg. l. &

§. *fin. cit. Maranta de Ord. judic. p. 6. memb. 10. actu 5. de Confessis n. 6. & 12. & cit. Pirrhing. n. 37.*

Tertiò, sine causâ, & parte adversa absente, facta in præjudicium contentis aliquid probandi vim regulariter non habet, Glossa & DD. in §. *fin. cit.* apud Mascard. *de Probat. concl. 345. n. 1. & 10.*

Regulariter, inquam; quia confessio extrajudiciali juratâ, geminatâ, liberatoriâ ab eo, qui debitum remittere potest: & ab alio in Ecclesiâ, Monasterio, vel alterius piæ, aut specialiter favorabilis causâ favorem &c. adversariò absente, sed nullâ causâ expressâ factâ, majorem quam semiplenæ, ac proinde plenæ probationis vim adstruunt: & quando ea sine causâ & absente adversario facta est, aliquam saltem semiplenæ probandi vim concedunt DD. apud cit. Mascard. *conclus. 345. à n. 36. & concl. 347. à n. 37.* ita factarum confessionum vim latè declarantem.

Dubium est de Confessione facta in 36. testamento. Quam, si istud non revocatum & morte confirmatum sit: uti etiam à constituto in articulo mortis coram duobus legitimis testibus factam, & istorum attestacionibus in iudicio probatam, in præjudicium confessi, saltem si alterius liberationem spectet, puta, si Titius in testamento, vel in articulo mortis à Cajo sibi debitorum centum solutionem factam, vel debitum remissum, confiteatur, plenam fidem facere, à DD. hodie receptum est, cum; quòd Jura ad liberandum pronata: tum verò; quòd ab eo, qui in supremo vitæ articulo est constitutus, sicut etiam in Testamento, omnia seriò & sincerè agi: & nihil temerè in suum præjudicium asseri, præsumatur, cit. Mascard. *conclus. 359. n. 4. Zoësius in ff. ad hanc Rubric. n. 18. Perez ad eandem, C. n. 20. & Pirrhing. ad hanc Rubr. n. 39.*

Rr

An etiam

37. An etiam, si hujusmodi confessio spectet obligationem, v.g. si Titius à se Cajo centum deberi profiteatur, in ejus hæredum & creditorum præjudicium plene probet, dubitandi ratio est; quod in mortis articulo constituti assertioni in ipsius duntaxat, non etiam in tertii præjudicium credatur, *l. fin. C. de Conven. Fisci debui.* Sed, licet propter hanc rationem plene probandi & hæredibus aut creditoribus præjudicandi vis ejusmodi confessioni simplici, si obligationis, sive debiti causa non appareat, merito negetur; in eorum tamen etiam præjudicium plene probat. Imprimis, quando debiti certa causa est expressa: & istius expressionem errore factam probari non potest, *l. Lucius 93. §. 1. ff. de Legat. 3.* Deinde, si juramentò sit confirmata, vel saltem testator se jurasse affirmarit; hujusmodi enim etiam confessionem propter juramentum Religionem servandam, ex *l. Cum quis 37. §. 5. ff. ibid. §. 1. Cum Pater 77. §. 23. ff. de Legat. 2.* iidem desumunt. Et demum, si defunctus quædam injuste possessa, vel malè v.g. scelerando parta confiteatur, & in exonerationem conscientie suæ restitui jubeat; hujusmodi enim confessionem etiam non juratam, ex eaque, injustè detenta & malè comparata, tanquam aliena, restituenda, docent *citt. Maranta n. 13. & Mascard. Concl. 357. n. 13. & alii passim.*

38. Imò in ultima voluntate etiam simplex & nullâ causâ expressâ vel apparente, facta debitorum v.g. centum confessio, etsi debitum contra hæredes probandi vim non polleat, vim tamen habet legati aut fideicommissi; ut, si defunctus circa debitum errasse non probetur, centum illa tanquam legatum aut fideicommissum peti possint, *l. Aurelius 18. §. fin. ff. de Liberat. Legat.* Cujusmodi legati vel fideicommissi potius, quàm debiti vim, an

defuncti confessio habeat, illud præter alia interest; quòd centum, si ut legatum vel fideicommissum petantur, detractioni Falcidie vel Trebellianicæ obnoxia sint: non item, si ut debitum, illâ confessione probatum, exigantur, Robert. König *ad hanc Rubric. n. 3.*

Etsi verò hæc ita sint, confessio tamen in vim legati non valet; ac proinde, debiti causâ non apparente, ad solvendum non obligat, si personæ, cujus se debitorem confessus asseruit, testamentò aliquid relinquere Jure prohibitum sit, v.g. si pater se filio spurio debere confiteatur; quòd confessio ista in fraudem legis facta videatur, *l. Cum quis cit. §. 6. cit. Zoellius n. 27.* Multò minùs, & sicut inter vivos, ita etiam in ultima voluntate & ipso mortis articulo facta confessio probandi vim habet in favorem ipsius contententis, *l. Rationes 6. C. de Probat. cit. Zoellius n. 22. & Perez n. 29.*

Dubium secundò est, an, & quam probandi vim in fori externi Judicio habeat confessio Sacramentalis. Dubitandi ratio est, quòd in uno judicio coram competente giudice facta confessio, fidem faciat in alio, *can. Multi 18. V. Nos verò 2. q. 1.* Sed textus iste expressè loquitur de confessione facta in judicio externo: cujus alia ratio est, quàm interna. Unde illò non attentò, eam, quæ in interno sive Conscientie foro facta, & si ve alicujus clam auscultantis testificatione, sive sacerdotis sacrilegâ revelatione in judicium externum deducta est, probandi vim nullam habere: & ipsius etiam judicis pro tribunali sedentis auribus exceptam, ad confessi condemnationem, vel instituti adversus istum processus promotionem, nulli usui esse posse, Orthodoxorum DD. unanimis & constans consensus, ratioque solida est partim; quòd ejusmodi confessio non fiat sacerdoti, ut homi

homini: sed, ut Vicario Dei, *can. Sacerdos 2. de Penit. dist. 6. & c. Si Sacerdos 2. de Offic. Ord.* partim verò; quòd, etsi confessio Sacramentalis vera esse præsumatur, hæc tamen veritas in foro externo adhiberi nequeat sine gravissimo præiudicio Sacramenti Pœnitentiæ: quòd odiosum & onerosum redderetur fidelibus, si in eo solo intellecta sine expressa pœnitentis licentia ullo casu revelari, vel quandocunque revelata contra pœnitentem ulli usui esse possent. Unde

40. Dubium tertio & in praxi non ita pridem agitata controversia est de confessionis Scheda. Quâ, eaque contentâ omnium totius vitæ criminum prolata & distinctâ enarratione, in cubiculo rei apprehensi à iustitiæ ministris repertâ, formatum in eum Inquisitionis processum adjuvari & promoveri posse, nonnulli, ique graves viri existimârunt ex gemina ratione; una est; quòd ex Navarri *can. Sacerdos cit. num. 8.* Henriquez *Summa Lib. 6. cap. 20. n. 2.* Suarez *in 3. p. disp. 3. f. 4. num. 5.* Coninck *disp. 9. de Sigillo dub. 3. in fine;* & aliorum magni nominis TT. Sententia, ejusmodi scriptura Sacramentalis confessio non sit: neque eam, sed præparatam duntaxat ejus materiam, contineat; ac proinde secreti solum naturalis, & non majorem obligationem inducat, quàm contrahit, qui peccata audit ex ore pœnitentis, ea altâ voce ad confessionem se parando recolentis: quòd modò cognita celanda volunt ex obligatione secreti solum Naturalis, non adstringentis casu, quò agitur de bono & utilitate publica, quam in reum, aliunde graviter diffamatum, institutus Inquisitionis processus spectat, arg. *c. Ut fama 35. de Sent. Excommunic. & l. Ita vulneratus § 1. § 2. ff. ad L. Aquil.* Altera; quòd antea actæ vitæ scelera à reo apprehenso alio, quàm ritè peragenda Confessionis

Sacramentalis sine conscribi: & conscripta ad impediendum, tricus implicandum, & calumniis obnoxium reddendum processum contra se formandâ Inquisitionis istius promotoribus malitiosè obijci poterit, & objecta videantur: quòd modò conscriptam Confessionis schedam seu libellum supprimendi, eoque descripta flagitia celandi obligationem inventor majorem non habet, quàm alius, cui illa ex ipsiusmet rei, ejusve complicum relatione innotuerunt.

Sed rationes istæ, quantumcunque 41. vim præ se ferant, ejusmodi tamen peccatorum scriptam relationem ulli adversus scribentem usui in judicio esse, non evincunt; ut proinde, eam à cæteris in rei cubiculo repertis manuscriptis separandam, & ab Actis Judicialibus omnino rejiciendam, iteratò & meritò censuerint, super ea consulti, utriusque tam Theologici quàm Juridici Collegii Doctores & Antecessores, permoti etiam ipsi geminâ & solidâ ratione.

Una est; quòd, etsi Navarri Opinio 42. omnino probabilis, ejus tamen Assertorû testimoniò, & sive autoritas DD. sive ratio spectetur, non minùs probabile sit, ejusmodi scriptæ confessionis inventorem ad celanda, quæ eâ descripta sunt, peccata, obligari vi secreti seu sigilli Sacramentalis; id enim cum Rodriquez *in Summa Tom. cap. 15. n. 4.* Toletò *Lib. 2. de Respit. cap. 4. n. 461.* Maldero *Tract. de Sigillo Conf. cap. 13.* & non paucis aliis TT. tam VV. quam RR. Fagundez *de Præcepto 2. Eccles. lib. 6. cap. 5. n. 16.* eam omnium rectè sententium Opinionem vocans, Diana *p. 3. tract. 5. Resol. 102.* & nuperrimè Matth. Stoz *Tribunal. Penit. Lib. 2. q. 4. n. 21 §.* defendunt, suadetque non contemnenda ratio; quòd propria peccata à reis, etsi absolute loquendò valeant, vix unquam tamen, imò

Rr 2 nunquam

nunquam alio fine describi soleant, quàm, ut ad ritè perendam Sacramentalem Confessionem memoria adjuvetur, ferè sicut, ad supplendum loquelæ defectum, id facere, cum possunt, solent muti. Unde ejusmodi peccatorum à mutò vel alio facta descriptio esse videtur quædam Confessionis inchoatio; cum non tantùm contineat materiam illius remotam, ut Navarri Sectatores volunt: sed eorum quædam manifestatio sit, & quidem ex scribentis intentione unicè relata ad sui accusationem & Sacramentalem absolutionem: ideòque ea expressa peccata Sacramentali sigillò omnino affici videantur. Ex qua ratione & autoritate, cum ejusmodi schedam ad sigillum Sacramentale pertinere valde probabile, ut contrariæ Opinionis Assertores ultro fatentur; ac proinde, an ejusmodi peccata ad sigillum hoc revera pertineant, dubium sit, laudati TT. & JCT. et si Negativæ non parùm tribuant in Theoria, in praxi tamen præferendam meritò censuerunt Affirmantiù sententiam, propter reverentiam Sacramenti Poenitentia; ut fidelibus, ad quorum æternam salutem divinitus institutù est, ejus usus commendetur potius, quàm odiosus & onerosus reddatur.

^{73.} Altera; quia etiam Navarri Sectatores ejusmodi Schedæ inventorem ad peccata, quæ eà expressa sunt, celanda, etsi non Sacramentalis Sigilli, sed secreti solum naturalis, tam arctò tamen vinculo adstringi volunt, ut ea extra casum exigentis non cujuscunque, sed, ut ex eorum mente Laiman. *Theolog Moral. Lib. 5. tract. 6. cap. 14. n. 19.* loquitur, maximæ necessitatis Reipublicæ, vel alicujus innocentis, cujus saluti aliter consuli non posset, manifestare non liceat; partim propter reverentiam Sacramenti, ad quod debite suscipiendù sunt descripta; partim verò; quòd ejusmodi schedæ ad scriben-

bentis non tantùm condemnationem, sed quodcunque præjudicium usu fideles admodum offendi, eumque tanquam Sacramentalis secreti violationem apprehendere soleant.

Pro ejus usu allata facilè diluuntur. Primum; quòd dictæ schedæ usus, vel omnino nullus secundùm Roderici: vel secundùm Navarri sententiam, eò duntaxat casu, usus sit, quò vel Reipublicæ necessitati vel innocentis graviter periclitantis saluti consuli aliter non potest: cujusmodi non est formatio & promotio Processùs, spectantis unius vel plurium reorum condemnationem; cum utique unum vel plures nocentes mittenti, quàm eorum crimina legitime probata mereantur, poenà affici, aut omnino absolvi minùs malum sit, quàm violatio sigilli Sacramentalis, imò solum istius violandi periculum, quòd propter posterioris sententiæ probabilitatem ejusmodi schedæ usu incurritur; vel, quòd eà utendi licentia Fideles offendantur, & quotidie necessarii Sacramenti usus difficiliùs reddatur.

Alterum; quòd, cum schedam istam aliò, quàm Sacramentalis confessionis rectè peragenda, sine conscriptam, vel inquisitionis promotori malitiosè obiectam, non constet ex specie facti, eam non aliò, quàm confessionis intuitu conscriptam pro certo debeat haberi; cum ex millenis vix una, imò nec una quidem aliò fine conscribatur.

Confirmantur ista paritate cum scriptura, quæ superiori oblata petitur facultas absolventi à reservatis; cum enim ista legentes obliget sub sigillo ex mente Card. Lugo de *Pœnit. Disp. 23. n. 49.* sub isto etiam obligabit schedam eò fine exarata; ut peccata meliùs exponantur sacerdoti ad obtinendam ab eo Sacramentalem absolutionem.